

20.10.23
→ 14.01.24

DIERIC BOUTS.

De beeldenmaker

IN DIT DOSSIER

Inleiding — Nieuw licht op een oude meester	3
1. Portret — Niet door mensenhanden gemaakt	4
2. Perspectief — Een nieuw venster om door te kijken	7
3. Landschap — In een wereld ver van hier	9
4. Het alledaagse — De wereld is een schouwtoneel	11
5. Finale — Het laatste avondmaal	13
6. Jill Magid, 'The Migration of the Wings'	15

INLEIDING

Nieuw licht op een oude meester

Het Boutsproject van M Leuven geeft Dieric Bouts een nieuwe plaats in de kunstgeschiedenis. Nooit eerder kwamen zoveel werken van de Vlaamse meester bijeen in zijn thuisstad. Bovendien krijgen we een totaal nieuwe kijk op werk van meer dan vijf eeuwen oud — door het radicaal te confronteren met de beeldcultuur van vandaag

Eerherstel voor een vergeten grootheid

Tot op vandaag geldt Dieric Bouts (ca.1410-1475) bij het brede publiek als een ‘Vlaamse Primitief van de tweede generatie’ of de ‘schilder van de stilte’. Zijn oeuvre is minder bekend dan dat van pionier Van Eyck en minder *instagrammable* dan de apocalyptische taferelen van Bosch. Deze tentoonstelling is een **imposant eerherstel**. Voor het eerst komen bijna twintig van Bouts’ werken samen in Leuven, de stad waar hij een groot stuk van zijn leven doorbracht en waar hij zijn beste panelen schilderde.

‘Triptyk met de marteling van de heilige Erasmus’, Dieric Bouts, ca. 1460-1464, M Leuven / Sint-Pieterskerk, foto: artinflanders.be, Dominique Provost

Leuven, de stad die fier het hoofd opricht

Dieric Bouts stond met beide voeten in zijn wereld — en het is enkel zo dat we zijn werk kunnen begrijpen. Leuven beleefde in de 15de eeuw een ware renaissance na de verschrikkingen van oorlog en pest in de eeuw voordien. De Brabantse stad, in eeuwige competitie met Brussel, beleefde **gloriedagen** met haar nieuwe universiteit. Een nieuw burgerlijke cultuur worstelde zich los van gevestigde waarden. De rijkdom van Bouts’ taferelen, de kracht van zijn portretten, zijn bovenwereldse landschappen: het zijn allemaal klaroenstoten die een beloftevolle toekomst inluiden.

Fast forward: de beeldcultuur van vandaag

Het concept van deze tentoonstelling is zonder meer radicaal: we mogen Bouts niet bekijken als kunstenaar. Het beeld dat we vandaag hebben van de *artiste peintre* bestond in de 15de eeuw nog niet. Dieric Bouts was geen romantisch genie of briljante uitvinder, hij was een beeldenmaker. Hij schilderde wat van hem verwacht werd en excelleerde daarin. Daarom is het zinvol om hem te confronteren met **de beeldenmakers van vandaag**: sportfotografen, filmmakers, game-ontwikkelaars. In M Leuven staan ze zij aan zij met de oude meester.

1. PORTRET

Niet door mensenhanden gemaakt

Het Leuven van de 15de eeuw blaakte van zelfvertrouwen. Dat zie je aan de grote investeringen: een glorieus nieuw stadhuis, de Sint-Pieterskerk, en natuurlijk de universiteit. Maar ook de beeldcultuur veranderde: beelden die vroeger voorbehouden waren aan de aristocratie en de kerk, sijpelden door naar een bredere laag van de bevolking.

De koningen noch de pausen konden een antwoord bieden op de ravage van de 14de eeuw. Tegen de pest hielp geen boetedoening en al evenmin donaties aan de kerk. Mensen zochten nieuwe antwoorden en rekenden daarvoor niet meer op de bestaande macht. **De Moderne Devotie** kreeg succes in de Lage Landen: een beweging die de opzienbarende gedachte lanceerde dat we ons lot ook in eigen handen konden nemen.

De paperbacks van de 15de eeuw

Het was universiteitsprofessor Henri Wellens die het startschot gaf voor de Moderne Devotie in Leuven. Hij schonk in 1435 de priorij van Sint Maarten **aan de Broeders van het Gemeene Leven**. Dat groeide uit tot een productiehuis waar massaal handschriften gekopieerd werden, in een standaardformaat en zonder illustraties. Heel verschillend dus van de rijkelijk verluchte manuscripten in de bibliotheken van de hertogen.

Paperbacks waren die handschriften nog lang niet, maar toch was het de kwantiteit die telde. Bijzonder vaak gekopieerd was *De Imitatio Christi* van Thomas a Kempis. Het boek was een handleiding voor **individueel zielenheil**: concrete tips voor een breed publiek over gemeenschapswerk en persoonlijk succes, zij het wel naar het voorbeeld van Christus. De Broeders van het Gemeene Leven schurkten daarmee aan tegen ketterij, maar wisten dankzij hun bescheiden profiel toch aan vervolging te ontsnappen.

Een icoon voor iedereen

Ook voor devotionele afbeeldingen bloeide een nieuwe afzetmarkt bij de kapitaalkrachtige burgers, bij uitstek van **portretten van Christus en Maria**. Wat daar bijzonder aan was, was dat deze portretten beschikten over een hoge spirituele lading, een goddelijke 'energie'. Ze telden niet gewoon als *afbeeldingen* van het goddelijke, maar als goddelijk op *zichzelf*. Zoals bij een relik van een heilige, maar dan niet meer exclusief voorbehouden aan de kerk zoals vroeger het geval was.

Schilderijen als Bouts' *De man van smarten* of *Het aangezicht van Christus* zijn zulke portretten. Ze verwijzen naar de **zweetdoek van Veronica**. Met een stuk stof had zij het gezicht van Jezus afgedroogd toen hij onderweg was naar zijn kruisdood, waarbij hij een afdruk van zijn gelaat achterliet op de stof. Het resultaat was een 'schilderij' dat niet door mensenhanden was gemaakt. Dat zorgde op zijn beurt voor een eindeloze reeks kopieën met dezelfde goddelijke lading. Wie zo'n 'vera icon' (bijna een anagram van Veronica) in huis haalde, bracht daarmee letterlijk God binnen.

'Man van Smarten', Dieric Bouts, ca. 1470, M Leuven, foto: artinflanders.be, Cedric Verhelst

Iets soortgelijks gold voor de portretten van Maria. Daar was de achterliggende gedachte dat zij met haar kind geportretteerd was door de evangelist Sint-Lucas. Van de beroemde *Madonna van Cambrai*, waarvan men in de 15de eeuw nog steeds aannam dat dit het originele portret was, zijn ontelbare kopieën en varianten gemaakt. Ook Bouts zijn portretten droegen het kwaliteitslabel dat ze meer waren dan een afbeelding. Elke **Madonna met kind** verwees naar dat ene moment dat ze poseerde voor de heilige Lucas, en dan ook nog eens in de aanwezigheid van God zelf, als baby op haar arm.

'Maria en Kind', Dieric Bouts (volger van), ca. 1465
© Museo Nacional Thyssen-Bornemisza, Madrid

Fast forward:

Van Vlaamse meester tot Flandrien

Het aangezicht van Christus was een populair beeld in de 15de eeuw. Het was een devotiebeeld dat bewees hoe hard Christus voor de mensheid geleden had. De bedoeling was, in de beste traditie van de Moderne Devotie, dat de toeschouwer meeleed. Precies zo brengen **sportfotografen** vandaag wielrenners in beeld. We staan in stille adoratie voor hun epische beklimmingen, de bovennatuurlijke lichamelijke inspanning, het afzien. Maar uiteindelijk rijdt de winnaar, armen breed, als een held over de finish. Het lijden was groot, maar de overwinning totaal.

Een Madonna voor elke tijd

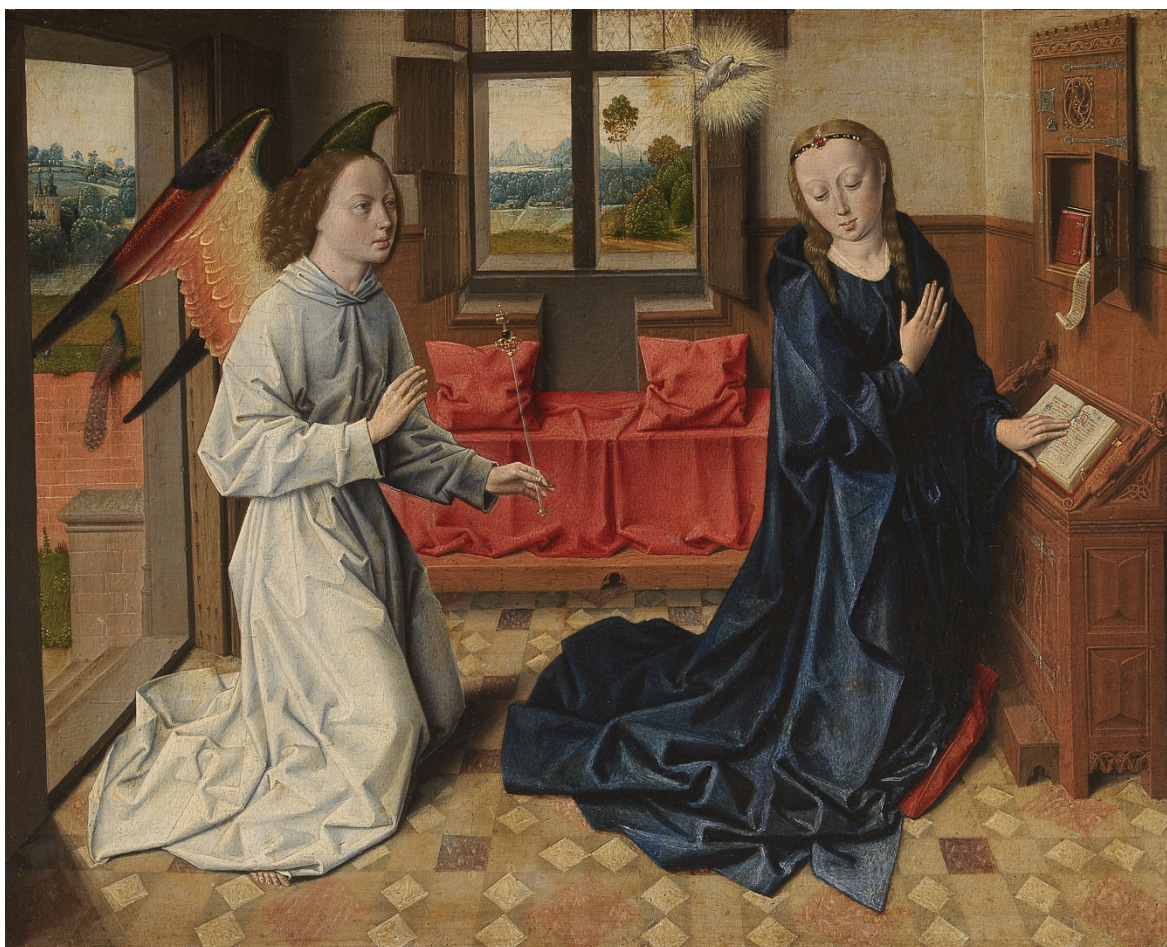
Elk portret van de Madonna was bewoond door een spirituele kracht. Tegelijk was zij, als moeder Gods, **een vrouw van vlees en bloed**. Ze stond symbool voor de band tussen het ondermaanse en de hemel. Vandaag zien we hetzelfde in onze grootste popiconen: ook deze vrouwen krijgen na verloop van tijd een symbolische verheven status bij hun honderden duizenden volgers. De beeldvorming is hierin essentieel — denk maar aan de clips en albumcovers van Beyoncé of Billie Eilish.

2. PERSPECTIEF

Een nieuw venster om door te kijken

De stichting van de Universiteit van Leuven in 1425 zette de stad op de Europese kaart. Ook de meest innovatieve ideeën uit Duitsland en Italië vonden snel hun weg hierheen, waaronder de nieuwe theorieën over het perspectief in de schilderkunst. Dieric Bouts was een van de eersten die er heil in zag.

Als Bouts de handboeken kunstgeschiedenis gehaald heeft, dan heeft dat veel te maken met zijn toepassing van het **vluchtpuntperspectief**. Samengevat: alle lijnen in een tweedimensionaal werk komen samen in één punt, wat een geloofwaardige illusie van diepte creëert. Bouts was niet de eerste om dit perspectief te gebruiken, maar hij behoorde wel tot de pioniers, samen met bijvoorbeeld Piero della Francesca in Italië.

'Annunciatie', toegeschreven aan Dieric Bouts, ca. 1480-90 © Calouste Gulbenkian Foundation, Lisbon – Calouste Gulbenkian Museum, foto: Catarina Gomes Ferreira

In God komen alle lijnen samen

Het is moeilijk om vandaag die vernieuwing nog te zien, met onze oververzadigde ogen die gewend zijn aan duizenden foto's per dag, maar voor de 15de-eeuwse kijkers moet dit wel degelijk verbazend geweest zijn. De Duitse filosoof Cusanus verbond er een **theologische gedachte** aan: het denkbeeldige punt waar alles samenkwam, was God. Dat geeft meteen ook een andere betekenis aan het kader rond het schilderij: achter dit 'venster' ziet de toeschouwer niet alleen een derde dimensie, maar ook een goddelijke.

Van Cusanus weten we dat hij tweemaal gevraagd is om professor te worden in Leuven, een stad die toen een magneet was voor nieuwe ideeën. Het is dus heel goed mogelijk dat Bouts zijn theorie kende. Zoja, dan diende zijn schilderkundige hoogstandje niet alleen om de illusie van realiteit op te wekken, maar evengoed voor de **spirituele dimensie**: we zijn allemaal naar hetzelfde punt onderweg.

Fast forward: Het spel van de werkelijkheid

Een van de grootste vernieuwingen van de Renaissance is de ontwikkeling van het wiskundige perspectief. Bouts maakte toen deel uit van de avant-garde. De impact van de ontdekking was blijvend voor onze beeldcultuur (tot Picasso de boel weer dooreen schudde). Elke foto en elke film gebruikt dit perspectief vanzelf, omdat het van nature klopt. Een domein waar dit 'venster op de wereld' wél opnieuw ontwikkeld moest worden, was de **gaming-industrie**. Van Wolfenstein-3D tot de laatste Grand Theft Auto: ook hier komen alle lijntjes samen achter het beeldscherm van de computer.

3. LANDSCHAP

In een wereld ver van hier

Een boom, een rots, een kronkelend riviertje: in de Middeleeuwen waren ze niet meer dan decoratieve elementen die de setting van het verhaal moesten illustreren, soms letterlijk om de hoekjes van een miniatuur te vullen. Dat verandert in de 15de eeuw. In de nieuwe burgerlijke cultuur ontstaat een hang naar realistische landschappen die een andere wereld scheppen.

Dieric Bouts is niet de uitvinder van de landschapsschilderkunst. Er zijn al prachtige voorbeelden te vinden van landschappen in het oeuvre van Jan van Eyck en Rogier Van der Weyden. Maar Bouts gaat absoluut een stap verder. Hij perfectioneert de visuele technieken om **diepte te brengen in een landschap**, technieken die ook in de rest van Europa verder school zullen maken en nog eeuwen lang tot de basisvaardigheden van elke klassiek geschoolde schilder zullen behoren.

'De prediking van Johannes de Doper ('Ecce Agnus Dei')', Dieric Bouts (volger van), 1500-1520 © Staatliche Museen zu Berlin / Gemäldegalerie, Berlin, foto: Christoph Schmidt

Revolutionaire diepte

Ten eerste gebruikt Bouts het **repoussoir** effect: hij plaatst een personage, struik of steen op de voorgrond om geloofwaardige diepte te scheppen, laag achter laag. Personages en landschapselementen staan niet meer in een 'tros' bijeen, ze staan geschrinkt. Ten tweede past hij het **atmosferisch perspectief** toe: een landschap aan de einder (in bijvoorbeeld *De parel van Brabant*) ligt in een waas of lichte mist gehuld, waardoor het geloofwaardig ver lijkt te liggen.

Ten derde, om al de lagen te verbinden, gebruikt hij **oogleidende elementen**: een weg of rivier neemt de toeschouwer mee naar de achtergrond. De kijker gaat op reis door het schilderij. Als we vandaag voor een paneel van Bouts staan, staan we in bewondering voor de rust die het uitstraalt, maar voor de Leuvenaar van toen moet dit een visuele sensatie geweest zijn. Vergelijk het met de pioniersdagen van de cinema: toeschouwers sprongen toen achteruit toen ze een trein zagen naderen op het scherm. De geloofwaardige landschappen van Bouts zullen ook monden doen openvallen hebben.

Op reis naar ergens waar je nooit kan zijn

Let wel: de wereld die Bouts zo realistisch schept is niet de onze. Dramatische rotspartijen en exotische planten behoorden toen evenmin als nu tot het Vlaamse landschap. Om ze te herkennen, moest een toeschouwer al gereisd hebben naar pakweg Dinant of, als het om sommige planten of de ongebruikelijke architectuur gaat, naar het Midden-Oosten. Dat gebeurde wel al in die tijd — er waren al genoeg kruistochten achter de rug — maar voor de gemiddelde kijker was het universum dat Bouts schiep absoluut **een andere wereld**.

Daarmee sprak hij nieuwe emoties aan die de opkomende stedelijke elite zeker bevallen zal hebben. Dit waren mensen die wilden dromen — of huiveren. Dat die twee dicht bij mekaar lagen, bewijst een tweeluik als *Het paradijs en de hel*. Diende dit een theologisch doel, om de kijker te slaan en te zalven? Absoluut. Caterde hij voor de typisch menselijke honger naar **fantastische beelden en droomwerelden**? Zeer zeker ook.

Fast forward: In a galaxy far, far away...

Dieric Bouts was een pionier van het landschap. Hij zocht daarbij het spanningsveld op tussen realisme (zo realistisch mogelijk diepte scheppen) en fantasie (dit is een wereld die niet de onze is). Uit dezelfde spreidstand ontstond **science fiction**. Het is allemaal zo echt, het is allemaal zo vreemd. Een notoir voorbeeld is het universum dat George Lucas schiep in *Star Wars*. Zijn personages zijn tastbaar en zelfs het buitenaards leven is van vlees en bloed, met emoties zoals de onze. De kostuums, decors en fantastische verhalen laten er evenwel geen twijfel over bestaan: dit is een wereld ver, ver weg.

4. HET ALLEDAAGSE

De wereld is een schouwtoneel

Het volstrekt nieuwe gebruik van diepte in de Renaissance, zowel dankzij landschappen als het vluchtpuntperspectief, opent een vat van mogelijkheden. Voor het eerst ontstaat een toneel achter het kader van het schilderij, een scène die gevuld kan worden met personages, voorwerpen, interieurs – eigenlijk met eender wat. Waarvoor kiest Dieric Bouts?

'Triptiek met de Passie van Christus', Dieric Bouts, 15e eeuw
© Museo del Patriarca del Real Colegio y Seminario de Corpus Christi, Valencia

Bij de interpretatie van Vlaamse meesters hebben kunsthistorici als Erwin Panofsky lang de toon gezet. Hij las quasi elk element op elk schilderij als een symbool. De hond aan de voeten van de Arnolfini's van Van Eyck is een symbool van trouw, een lelie achter Maria is een symbool van haar maagdelijkheid, een palmboom staat voor het Hemelse Jeruzalem. Die **symbolische lezing** houdt meestal steek: dat bewijzen de talloze andere honden, lelies en palmbomen die andere meesters gebruiken voor dezelfde context.

Soms is een pistolet een pistolet

Maar misschien zijn er **grenzen aan de theorie** van het 'disguised symbolism'. Hoe interpreteer je bijvoorbeeld het laken dat over de rand van de tafel hangt op Bouts zijn *Laatste avondmaal*? Is het een voorafspiegeling van de lijkwade waarin Christus de dag erna gewikkeld zal worden? Of is het gewoon een tafelkleed in een mooi geschilderde draperie? Zijn de messen op tafel een voorbode van de foltering die Christus te wachten staan? Of dienen ze om de broodjes in twee te snijden?

'Het Laatste Avondmaal (centrale paneel)', Dieric Bouts, 1464-1468, M Leuven / Sint-Pieterskerk, foto: artinflanders.be, Dominique Provost

Soms staat er wat er staat. De methode van de symbolische lezing is zo ingeburgerd geraakt, dat we in de val dreigen te lopen om elk glas en elk decorelement te interpreteren als iets anders. Bouts werd bijgestaan door theologen om zijn wereld vorm te geven, dus veel van zijn decorstukken zijn absoluut geladen met een dubbele bodem. Maar het is een verademing om hem ook door een andere bril te bekijken: die van de schilder die voorwerpen en gebruiken weergeeft zoals ze er in zijn tijd uitzagen, enkel en alleen om een (voor toen) hedendaagse sfeer te scheppen.

5. FINALE

Het laatste avondmaal

De 'grand finale' van de tentoonstelling is *Het laatste avondmaal* van Dieric Bouts. Levenaars kennen het van in de Sint-Pieterskerk, de kerk waarvoor het altaarstuk ook oorspronkelijk geschilderd is. Voor deze tentoonstelling verhuist Bouts' magnum opus tijdelijk naar M Leuven. Dit is namelijk het orgelpunt waarin al de vorige lijnen samenkomen.

'Triptiek met het Laatste Avondmaal (centrale paneel)', Dieric Bouts, 1464-1468, M Leuven / Sint-Pieterskerk, foto: artinlanders.be, Dominique Provost

De Moderne Devotie en de nieuwe portretkunst

Je hoeft geen bijbeldeskundige te zijn om te zien dat er te veel personages staan op het middenpaneel van *Het laatste avondmaal*. De extra figuranten, naast Jezus en de twaalf apostelen, zijn vermoedelijk de opdrachtgevers van het schilderij: de Broeders van het Heilig Sacrament. Zij trokken volop de kaart van de **Moderne Devotie**. Ze stonden dus voor een individuele zoektocht naar zielenheil, wars van de gevestigde macht, en bevorderden mee de verspreiding van 'geanimeerde' Christus- en Mariaportretten.

Landschap en perspectief

Hoe ver Dieric Bouts al stond met zijn landschapsschilderkunst, bewijzen de zijpanelen. Daarop staan taferelen uit het Oude Testament die verwijzen naar eten en het offer dat Christus later zou brengen. Het paneel met de *Tocht door de woestijn* gebruikt **alle technieken van de dieptewerking**: repousoir, atmosferisch perspectief, het wandelpad als oogleidend element. Maar wat de kijkers misschien nog het meeste trof, was het dramatische effect van de opening in de wolken, waar God verschijnt als eindpunt van elke reis.

Het alledaagse tafereel

Het altaarstuk was bestemd voor de sacramentskapel van de Sint-Pieterskerk. Door de spitsbogen van de vensters, links op het centrale paneel, is trouwens een doorkijk op de Grote Markt te zien vanuit dat perspectief. In plaats van het Paaslam schildert Bouts een lege schaal met een bruine vleesjus. Er staan geen kelken, maar eigentijdse glazen. De hele setting van de gedekte tafel voelt dus **merkwaardig huiselijk**. We kijken niet naar Jeruzalem in het jaar 33, we kijken naar Leuven in 1465. Het Leuven van Dieric Bouts.

JILL MAGID, 'THE MIGRATION OF THE WINGS'

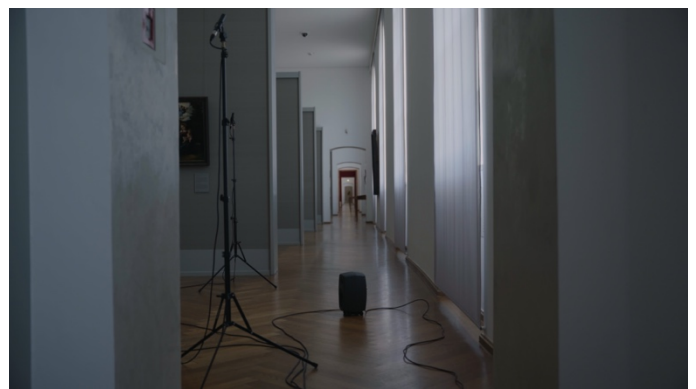
Sint-Pieterskerk

20/10/2023 - 14/01/2024

In het najaar van 2023 organiseert M Leuven een bijzondere in situ-presentatie in de Sint-Pieterskerk. Centraal staat 'The Migration of the Wings', een film- en geluidsinstallatie van de Amerikaanse conceptueel kunstenaar, schrijver en filmmaker Jill Magid. De installatie zal het Drieluik van het Heilige Sacrament (1464-8) van Dieric Bouts, gemaakt voor de Sint-Pieterskerk, gebruiken om het kerkgebouw als muziekinstrument te activeren. Ze wordt ontwikkeld door Magid op basis van haar installatie die in M te zien zal zijn tijdens haar solotentoonstelling in het voorjaar.

'The Migration of the Wings' volgt de bewegingen van het Drieluik van het Heilige Sacrament, dat in 1707 werd ontmanteld, toen het centrale paneel van zijn vleugels werd ontdaan. In de moderne geschiedenis werden de zijpanelen behandeld als herstelbetalingen tussen Duitsland en België, zowel wettelijk als met geweld. Via geluid, beeld en beeldhouwwerk weerklinken in de kerk thema's als ballingschap en diaspora, oorlog en repatriëring, en de echo van geweld.

Curator: Valerie Verhack

Jill Magid, 'The Migration of The Wings', two-channel digital video, sound (in progress), film still, 2023

LEUVEN ZOEKT DRIE MAANDEN NIEUWE HORIZONTEN OP

met een veelzijdig cultureel stadsfestival rond Dieric Bouts

Van oktober 2023 tot januari 2024 staat Leuven in het teken van een groot en veelzijdig cultureel stadsfestival. **Centrale figuur van het festival is Dieric Bouts**, de 15de -eeuwse kunstenaar die in Leuven zijn belangrijkste werken schilderde. Wat het festival zo bijzonder maakt? Dieric Bouts was een vernieuwer die gretig nieuwe horizonten verkende en zo voor velen een inspiratiebron was in zijn tijd en nog steeds in 2023.

Het Leuvense stadsfestival laat je in 2023 tal van nieuwe horizonten verkennen en ontdekken: van kunst tot muziek, van theater tot lezingen. **Grote publiektrekker wordt de Bouts-tentoonstelling in M Leuven** met ruim 30 werken van de Vlaamse Meester – meteen het grootste aantal van zijn werken dat onder één dak werd tentoongesteld. Met tal van andere evenementen voor alle leeftijden inspireert het stadsfestival bezoekers uit binnen- en buitenland met zoveel meer dan beeldende kunst.

De verkennende en nieuwsgierige geest van Bouts is nooit veraf! Het verbaast dan ook niet dat het stadsfestival is geselecteerd als Topevenement in 2023 door Event Flanders.

Dieric Bouts, ook in 2023 een ontdekking

Bouts' werken hangen in topmusea in binnen- en buitenland. In de Leuvense Sint-Pieterskerk zijn nog twee kunstwerken van zijn hand te zien, op de plaats waarvoor Bouts ze schilderde: het 'Laatste Avondmaal', zijn magnum opus, en de 'Marteling van de Heilige Erasmus'.

Maar Bouts verdient de hoofdrol op het stadsfestival om nog een andere reden. De manier van denken die Leuven en haar universiteit typeert, past volledig bij de figuur van Bouts: het onderzoekende, het vernieuwende, de open en nieuwsgierige blik. **De futuristische blik van Dieric Bouts blijft inspireren.** Daarom zal het stadsfestival nieuwe horizonten vanuit culturele, artistieke, historische en actuele oogpunten belichten.

Wie openstaat voor het verkennen en ontdekken, zal vanaf oktober 2023 drie maanden lang verrast worden.

Het stadsfestival is een initiatief van KU[N]ST Leuven, samenwerkingsverband van stad Leuven en KU Leuven, in samenwerking met M Leuven.

VLAAMSE STEUN VOOR INTERNATIONAAL TOPEVENEMENT rond Dieric Bouts in Leuven (2023)

In het najaar van 2023 vindt in Leuven een groot cultureel stadsfestival plaats met als protagonist Dieric Bouts. Het stadsfestival gaat op zoek naar de sporen die Dieric Bouts als vernieuwende kunstschilder uit de 15de eeuw naliet en hoe inspirerend hij was in zijn tijd en nog steeds in 2023. Hoogtepunt van het festival is een internationale bruikleententoonstelling in M Leuven die bijna dertig originele werken van de schilder naar Leuven brengt. Het grootste aantal Bouts-werken die ooit onder één dak werden tentoongesteld. Voor de realisatie van dit ambitieus en vernieuwend project dat Bouts en Leuven op de internationale kaart moet zetten, maakt Vlaanderen een bedrag van 2 miljoen euro vrij.

Het stadsfestival is een initiatief van KU[N]ST Leuven, samenwerkingsverband van stad Leuven en KU Leuven, in samenwerking met M Leuven.

Een nieuwe blik op een vergeten grootheid

Dieric Bouts is bij het brede publiek minder bekend. Dat hij een enorme impact en kunsthistorische betekenis heeft, erkennen internationale experts. Zijn werken zie je dan ook in topmusea in binnen- en buitenland. In de Leuvense Sint-Pieterskerk zijn nog twee kunstwerken van zijn hand te zien, op de plaats waarvoor Bouts ze schilderde: het 'Laatste Avondmaal', zijn magnum opus, en de 'Marteling van de Heilige Erasmus'. Het festival en de tentoonstelling zet een terechte spotlight op Bouts om hem de erkenning geven die hij verdient.

Het project wil andere horizonten op Bouts verkennen en hem kaderen binnen de context van de prille renaissance en het opkomend humanisme in de 15de eeuw. Tegelijkertijd ontdekken we hoe de innovaties van Bouts ook vandaag nog van belang zijn door parallellen te zoeken met onze hedendaagse beeldcultuur en maatschappij.

Vlaams Minister-President en Minister van Cultuur Jan Jambon: *“De Vlaamse Gemeenschap is trotse partner van dit ambitieuze en vernieuwende project dat Bouts als Vlaamse Meester internationaal op de kaart zet en hem een nieuwe plaats geeft in de kunstgeschiedenis.”* Zuhair Demir, Vlaams Minister van Toerisme vult aan: *‘Al sinds de Middeleeuwen dwingen de Vlaamse Meesters internationaal bewondering af met hun vakmanschap, creativiteit en technische innovaties. Bouts past perfect in het rijtje van Vlaamse Meesters die de Europese kunstgeschiedenis mee vorm hebben gegeven en tot op vandaag blijven inspireren.’*

Burgemeester van Leuven Mohamed Ridouani: *“Leuven heeft op internationaal niveau altijd al een leidende rol gehad op vlak van kennis en wetenschap. Bouts past volledig binnen dit verhaal, als pionier, vernieuwer en verkenners van nieuwe horizonten. Door hem vanuit onze 21ste-eeuwse bril te bekijken tonen we dat Bouts relevanter is dan ooit en ons nog steeds inspireert.”*

Denise Vandevort, schepen van cultuur, voorzitter van M Leuven en co-voorzitter van KU[N]ST Leuven licht het opzet van het stadsfestival toe: *“Gedurende drie maanden gaan we deze bijzondere Leuvenaars vanuit alle mogelijke culturele, artistieke, historische en actuele oogpunten belichten. Trekker is de tentoonstelling in M Leuven. Nooit eerder kwamen zoveel*

originele werken van de Vlaamse meester bijeen in zijn thuisstad. Een bijzondere prestatie en het resultaat van jarenlange onderhandeling door het team van M Leuven. De transhistorische aanpak van de tentoonstelling zal jong en oud verrassen.”

De tentoonstelling in M Leuven maakt deel uit van een breder festivalprogramma dat het resultaat is van een stimulerende samenwerking met partners uit het Leuvense culturele, wetenschappelijke en toeristische veld. Bart Raymaekers, Rectoraal Adviseur Kunst, Cultuur en Erfgoed van de KU Leuven: *“De mindset die onze universiteit typeert, past volledig bij de figuur van Dieric Bouts: het onderzoekende, het vernieuwende, de open en nieuwsgierige blik. Wie openstaat voor het verkennen en ontdekken zal vanaf oktober 2023 drie maanden lang verrast worden”.*

**De tentoonstelling in M Leuven loopt van 20 oktober 2023 tot en met 14 januari 2024.
Curator: dr. Peter Carpreau.**

Het stadsfestival werd door de Vlaamse Regering gekwalificeerd als topevenement. De ondersteuning wordt vrijgemaakt binnen de middelen van EventFlanders, het samenwerkingsverband tussen Toerisme Vlaanderen, Departement Cultuur, Jeugd en Media, Sport Vlaanderen en het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken.

PRAKTISCH

M LEUVEN
Vanderkelenstraat 28
3000 Leuven
+32 (16) 27 29 29
info@mleuven.be
www.mleuven.be

Plan je route naar het museum

Met de fiets

Alle fietsers zijn welkom. Je kan je fiets makkelijk en veilig achterlaten in de fietsenparking onder het Rector de Somerplein. Van daaruit is het nog twee minuten wandelen naar het museum.

Met het openbaar vervoer

Het museum bevindt zich op tien minuten wandelen van het station van Leuven. Kom je met de bus, dan is het Rector de Somerplein de dichtstbijzijnde halte. Stippel je route uit met Google Maps.

Met de auto

Het nieuwe circulatieplan leidt je in verschillende lussen naar Leuven en de parkings. Vermijd je liever het verkeer in de stad? Parkeer dan je auto op een van de randparkings en neem gratis de bus naar het centrum. Parkeer je liever dichtbij? Dan is er parking Ladeuze, op twee minuten wandelen van het museum. Je vindt er ook 18 plaatsen voor personen met een beperking (hoogte parking: 1.90m). Klik hier voor meer informatie over het circulatieplan en alle parkeermogelijkheden.

CONTACT

Hanne Grégoire
Diensthoofd Communicatie & Pers
hanne.gregoire@mleuven.be
+32 (0)472 95 52 26

Samantha Fadahunsi
Medewerker Communicatie & Pers
samantha.fadahunsi@mleuven.be
+32 (0) 491 35 02 95

Link webpagina:
www.mleuven.be/programma/dieric-bouts